

Πάμε σε κάτι πραγματικά καινούργιο ή σε μια αναπαραγωγή παλαιών διαδικασιών; Το ζήτημα του «κόμματος» σήμερα

Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ έβαλε τις αρχικές βάσεις για τη συγκρότηση του νέου φορέα της ριζοσπαστικής αριστεράς. Το θετικό των διαδικασιών που καταγράφηκαν στην Συνδιάσκεψη και στις διαδικασίες πριν από αυτήν είναι ότι έστω και μέσω ισχυρών αντιφάσεων ωριμάζει σταδιακά η ιδέα συγκρότησης και λειτουργίας ενός νέου φορέα ως «συλλογικού διανοούμενου από τα κάτω». Η ωρίμανση αυτή έχει βεβαιώσει ακόμα πολλά να ανακαλύψει στην πορεία. Η ιστορία των αριστερών κομμάτων και οργανώσεων στην Ελλάδα είναι ως προς το «κόμμα» μια ιστορία ισχυρών παρεξηγήσεων. Πάμπολλες φορές μεγάλες πολιτικές επιλογές καλύπτονταν πίσω από τα «οργανωτικά ζητήματα». Είναι η παράδοση των συγκεντρωτικών γραφειοκρατικών παλαιών κομμάτων της αριστεράς.

Ομως σήμερα πρέπει να γίνει το ακριβώς αντίθετο. Πρέπει οι μεσοπρόθεσμες και στρατηγικές πολιτικές επιλογές να γίνουν «οργάνωση», οι ιδεολογικές κατευθύνσεις να αποκρυσταλλωθούν σε ένα οργανωτικό τρόπο λειτουργίας. Με άλλα λόγια χρειάζεται να πολιτικοποιηθεί η συζήτηση για το νέο φορέα και να γίνει βαθειά κατανοητό ότι η μορφή και η λειτουργία μιας «οργάνωσης» (ενός «κόμματος») είναι ευθέως εξαρτημένη από ιδεολογικές και πολιτικές επιλογές.

Υπό την έννοια αυτή απαιτείται κατά τη γνώμη μου μια εκτενής και σοβαρή συζήτηση του νέου «συλλογικού διανοούμενου» στα εξής σημεία:

α) γιατί χρειάζεται στη σημερινή ιστορική περίοδο ένα καινούργιο πολιτικό υποκείμενο; Τι πρέπει να είναι ένα «πολιτικό υποκείμενο» σήμερα;

β) Αυτό το πολιτικό υποκείμενο θα είναι προσανατολισμένο «οργανωτικά» προς την «Κυβέρνηση» ή προς τα κοινωνικά κινήματα; Θα ακολουθήσει την πολιτικο-οργανωτική δομή του Κράτους ή θα δημιουργήσει μια άλλου τύπου (κοινωνικοποιημένη) οργανωτική δομή που θα είναι αυτόνομη από το Κράτος;

γ) Ποιές θα είναι εκείνες οι εσωτερικές οργανωτικές και λειτουργικές δομές που θα εγγυώνται ταυτόχρονα τη μεγαλύτερη δυνατή δημοκρατία με τη μεγαλύτερη δυνατή πολιτική αποτελεσματικότητα;

δ) πώς θα αναδιατυπωθεί η έννοια του «κομματικού μέλους» σε αυτό το πολιτικό υποκείμενο;

ε) τι είδους οργανώσεις χρειάζεται ένα τέτοιο κόμμα; Πώς οι οργανώσεις αυτές θα αντανakλούν στη χωρική και δημογραφική τους συγκρότηση την κοινωνική συμμαχία που εκπροσωπεί και συγκροτεί το κόμμα σε εθνικό επίπεδο; Πώς θα μετασχηματίζει σε στρατηγική, τακτική και πολιτικό πρόγραμμα τις κοινωνικές τάξεις που εκπροσωπεί;

στ) ποιά θα είναι η οικονομική του βάση; θα είναι κόμμα των μελών του, της κοινωνίας και των πολλών ή θα είναι κόμμα εξαρτημένο μονομερώς από την κρατική χρηματοδότηση;

ζ) τέλος, πώς όλα τα παραπάνω θα κανονικοποιηθούν και θα πάρουν τη συγκεκριμένη μορφή καταστατικού και καταστατικών άρθρων; Τι θα είναι ποιοτικά το Καταστατικό αυτό;

Η συζήτηση τώρα και ενόψει του προσεχούς Συνεδρίου θα πρέπει να γίνεται συγκεκριμένη και αρθρωμένη σε πεδία σαφή και κατανοητά. Και μόνο αυτό να γίνει κατορθωτό, ανεξάρτητα από τις απαντήσεις που πιθανόν θα δοθούν, θα είναι μια τομή στην οργανωτικο-πολιτική συγκρότηση του νέου κόμματος. Και πολύ διαφορετικό από την παράδοση των μέχρι σήμερα αριστερών κομμάτων.

Χρ.Βερναρδάκης

Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης ΑΠΘ